

v bezpečí, a to jak v nevirtuálním prostředí, tak i na internetu. Je třeba si uvědomit, že při šíření např. intimních materiálů dětí můžeme dítě skutečně ohrozit a způsobit mu tak problémy nejen v současnosti, ale také v jeho budoucím životě.

Výzkumy realizované v posledních letech prokazují, že většina rodičů různé druhy citlivých materiálů o svých dětech v online prostředí sdílí. Např. britský výzkum *Preparing for a Digital Future* (5) upozorňuje na to, že tři čtvrtiny britských rodičů, kteří používají internet, sdílí minimálně jednou měsíčně fotografie nebo videa svých dětí – častěji pak sdílejí tyto materiály rodiče menších dětí. Michigenská univerzita (6) v roce 2014 zveřejnila výsledky výzkumu (Davis, 2015) realizovaného na vzorku 569 rodičů dětí ve věku 0–4 let, který odhalil, že 56 % matek a 34 % otců sdílí na sociálních sítích potenciálně trapné a citlivé informace o svých dětech. Více než 70 % rodičů také uvedlo, že znají jiné rodiče sdílející informace, které mohou dítěti ublížit, např. jej ztrapnit (56 %), vést k jeho lokalizaci v místě bydliště či školy (51 %), anebo tito rodiče sami na internet nahrávají nevhodné fotografie či videa zachycující jejich vlastní děti (27 %). Rodiče tak dítěti vytváří online identitu, kterou samo nechťelo.

Výskyt sharentingu potvrzuje také turecký výzkum (7) zaměřený na rodiče, kteří používají sociální síť Facebook. Výzkumníci sledovali, jaké typy obsahu rodiče na této síti sdílejí – 81,4 % rodičů sdílí fotografie či videa o významných událostech ze života dětí, jako jsou narozeniny, promoce, různé druhy informací týkajících se školního prostředí a vzdělávání dětí apod. 54,98 % sdílí společenské aktivity, kterým se věnují společně s dětmi, herní a umělecké aktivity, ale také informace o nemocech či operacích (12,8 %). Zajímavé výsledky poskytuje rovněž polský výzkum sharentingu realizovaný University of Silesia v Katowicích (8). Výzkum byl orientován na rodiče, kteří sharenting provozují v prostředí sociální sítě Facebook. K nejčastěji sdíleným příspěvkům patřily fotografie dítěte těsně po narození či v prvních měsících jeho života (48,2 %), fotografie z porodnice (4,8 %), či snímky ze sonogramu (10,7 %).

Řada autorů podotýká, že sharenting může mít také pozitivní dopad (9). Online pro-

středí umožňuje rodičům sdílet úspěchy dětí i radost, kterou jim přinášejí, vzájemně si radit a vyměňovat zkušenosti atd. Sharenting může také podpořit spolupráci rodičů, jejichž děti trpí různým stupněm tělesného či mentálního postižení, umožňuje sdílet dobrou praxi (co rodiče vyzkoušeli a osvědčilo se jim), vzájemně se povzbudit, poradit si apod.

Sharenting však s sebou **přináší také mnoho negativ**. Rodiče o svém dítěti prozrazují celou řadu citlivých informací (jako jsou např. informace o zdravotním stavu dítěte), sdílejí materiály, které lze v budoucnu zneužít k ponižování či kyberšikaně dítěte, stejně tak mohou dítě zneužít k posílení a propagaci svého politického názoru či k ekonomickému profitu. Problém představuje také to, že rodiče budují bez souhlasu dítěte jeho online identitu – informace o dítěti jsou součástí sociálních sítí, přestože dítě danou službu využívat nechce, případně chce regulovat obsah, který o něm rodiče sdílejí.

Tato situace byla např. demonstrována na instagramovém profilu herečky Gwyneth Paltrow (10), která nasdílela fotografii z lyžování se svou 14letou dcerou Apple, a to bez jejího souhlasu. Fotografie „olajkovalo“ přes 170 000 lidí. Ačkoli Apple vydala prohlášení, že herečka nemůže bez jejího svolení její fotografie sdílet, fotografie na Instagramu zůstala. Podobnou situaci popisuje dnes již 29letá zdravotnice Sarah (10). V době, kdy jí bylo 21 let, ji na Facebooku označila její matka, která poté začala sdílet velké množství dceřiných fotografií od kojeneckého věku do současnosti. Fotografie nastavila jako veřejné, proto k nim získal přístup kdokoli. Sarah se díky tomu stala dobře dohledatelnou

třeba prostřednictvím vyhledávače Google. Matka Sarah sice později souhlasila alespoň se změnou nastavení soukromí facebookového účtu na „friends only“, to však problém nevyřešilo, protože v přátelích měla v té době více než 1 000 osob, z nichž větší část neznala, proto jsou fotografie stále veřejné.

V zahraničí se již objevují první případy soudních sporů mezi rodiči a jejich dětmi o to, zda rodiče mohou sdílet bez souhlasu těchto dětí jejich fotografie a videa (11).

Děti často vnímají sharenting provozovaný jejich rodiči jako prolomení soukromí (12), vnímají sdílení svých fotografií jako velmi intimní věc a nechťejí přijít o právo rozhodovat o tom, jak bude s tímto materiálem (fotografií, videem) naloženo. Problém nastává také v situaci, kdy fotografie dítěte „unikne“ z okruhu vymezených osob (např. přátel) a začne být zneužívána jinými osobami, např. jako ilustrační obrázek v rámci různých blogů.

Velký problém představují veřejné fotogalerie, neboť obsahují velké množství fotografií, včetně fotografií rodinných. K neznámějším českým veřejným fotogaleriím patří server Rajče.net. Přestože ve svých podmínkách tento server upozorňuje na rizika spojená se sdílením fotografií dětí, nalezneme zde mnoho vysoce citlivých a snadno zneužitelných fotografií, z nichž některé jsou na hraně tzv. dětské pornografie. Tyto fotografie kromě samotných rodičů sdílejí např. prarodiče, ale také mateřské či základní školy.

V následující části našeho textu se zaměříme na vybrané výsledky výzkumu *Sharenting u českých rodičů* (2022) realizovaného týmem Univerzity Palackého v Olomouci, který ply-

Obr. 1. Jedna z veřejně dostupných fotografií – sprchování dětí mateřské školy (Rajče.net)

